

Reactie mbo-verklaring

ROC van Amsterdam/ROC van Flevoland

Het wijzigingsvoorstel met betrekking tot de mbo-verklaring raakt diverse wetten, regelingen, handreikingen, DSP, AVG, een pilot en systemen*.

Dit wijzigingsvoorstel dient daarom integraal te worden benaderd.

In het kader van een integrale benadering zal ik achtereenvolgens ingaan op de civiele waarde, de vastlegging en uitgifte en tenslotte het bewaren/vernietigen van de gegevens.

Civiele waarde

In de memorie van toelichting wordt een civiele waarde nagestreefd voor de mbo-verklaring:

- een herkenbare uniforme uitstraling voor het bedrijfsleven - er wordt gememoreerd aan het diploma en het mbo-certificaat (wetsvoorstel)
- Afgifte van de mbo-verklaring door de examencommissie mede in het kader van een Leven lang leren – “Een mbo-verklaring geeft geen automatisch recht op vrijstellingen, wel kan het zijn dat de student hiervoor in aanmerking komt. Hierover neemt de examencommissie een besluit (5).” Dit is van belang voor doorstroom binnen de ROC's.

Er wordt niet vermeld dat de mbo-verklaring op waardepapier afgedrukt moet worden. De mbo verklaring wordt in verschillende mbo wetgeving (1,2,3) wel in één adem genoemd met diploma, resultatenlijst en certificaat met een formele vaststelling door de examencommissie.

Zie ook in dit kader vanuit de mbo sector de **handreiking-model-instellingsverklaring mbo (4)** van de mbo-raad: p.3 3e alinea: “Het is wenselijk de mbo-verklaring op waardepapier af te drukken”

Het wetsvoorstel (art. 7.4.6a WEB) zou daarvoor moeten verwijzen naar de later aan te passen **Regeling modeldiploma mbo** waarin het model (nieuw art. 3b? met bijlage) en de uitgifte op waardepapier (art.5) geregeld worden voor de mbo-verklaring.

In het kader van de uniformiteit dienen de ‘gegevens sets’ voor diploma, resultatenlijst, examenresultaten, certificaat en mbo-verklaring in de nieuwe **Regeling modeldiploma mbo** overeen te komen. Dit is nu niet het geval (3), (4) en (5). Voorbeelden zijn de vermelding van: kwalificatiedossier, niveau van de opleiding, geboortedatum, geboorteplaats op de respectievelijke documenten. Dit valt echter buiten het kader van dit wetsvoorstel (art. 7.4.6a WEB).

Vastlegging en uitgifte

Er spelen ook nog andere overwegingen: Archiefwetten en AVG maken geen onderscheid met betrekking tot bewaren en vernietigen voor analoge (papieren) en digitale documenten.

In onze digitale wereld maken wij gebruik van digitale administratieve studentenvolgsystemen, zoals EduArte. Deze systemen zijn opgezet vanuit de gedachte dat gegevens opgeslagen moeten worden (Archiefwetten). Vernietigen (AVG!) is een (technisch) probleem voor de huidige systemen omdat hier in het verleden bij het ontwerp geen rekening mee is gehouden. Tevens zorgen de hoeveelheid opgeslagen gegevens in systemen voor problemen met betrekking tot de opslagcapaciteit en performance. De vastlegging van onderwijsresultaten zijn hier een onderdeel van.

Redenerend vanuit geautomatiseerde systemen, eenvoud en uniformiteit zou men de volgende administratieve processen kunnen inrichten:

- De examencommissie stelt bij iedere zitting de positief behaalde resultaten vast:
 - Dit is van toepassing op één of meer onderdelen: Kerntaken, Keuzedelen, Nederlands, Engels, Rekenen, Loopbaan & burgerschap en afgeronde BPV.
 - Bij vaststelling wordt per kwalificerend onderdeel standaard (digitaal) weggeschreven in een niet meer te wijzigen format in het systeem.
 - Dit format wordt automatisch gearchiveerd met een daaraan gekoppelde vernietigingstermijn in het systeem.

- De studieresultaten (zowel ontwikkelingsgericht als kwalificerend (=niet meer te wijzigen format) blijven in digitale administratieve studentenvolgsystemen bewaard tot 7 jaar na verlaten opleiding. Omdat ook negatieve (kwalificerende) studieresultaten bewaard blijven kunnen ook onvoldoendes meegenomen worden in een slaag/zakregeling in het systeem voor het bepalen of een student recht heeft op een diploma, certificaat of cijferlijst etc.
- Bij uitschrijving van een ongediplomeerde/niet-gecertificeerde student die voldoet aan de criteria wordt van een (digitale) mbo-verklaring aangemaakt. Deze wordt standaard digitaal aangemaakt en weggeschreven in het archief bij uitschrijving. De mbo-verklaring kan digitaal beschikbaar worden gesteld (bv PDF/A - al dan niet met digitaal certificaat) of afgedrukt worden.
- Gedurende 7 jaar na verlaten van de opleiding blijven de studieresultaten van oud-studenten beschikbaar in het studentenvolgsysteem. De instelling kan (intern) cohortonderzoek doen/rapporteren op de “resultaten set van 7 jaar” bijv. ten behoeve van interne kwaliteitscontroles.
- 7 jaar na verlaten van de opleiding worden alle studieresultaten van de student verwijderd uit het systeem: opgeschoond samen met het pedagogisch dossier. De positief behaalde resultaten worden behouden in het archief (PDF/A van diploma, certificaat, resultatenlijst of mbo-verklaring). Bij een later verzoek of verlies van documenten door de oud-student kan op het archief worden teruggevallen.
- De voorgestelde werkwijze heeft consequenties voor studentenvolgsystemen. Deze aanpassingen moeten door de leveranciers worden doorgevoerd om aan de wettelijke verplichtingen te kunnen voldoen: ‘bevrozen gegevens’ van vaststellingen door de examencommissie, archiveren en vernietigen van gegevens.

De administratieve lastendruk voor de instelling kan door de uniforme werkwijze en geautomatiseerde aanpassing tot een minimum worden beperkt.

Bewaren/vernietigen van de gegevens

Er worden in het wetsvoorstel GEEN bewaartermijnen voorgeschreven voor de nieuwe mbo-verklaring. In het huidige **Documentair Structuur Plan (DSP)** voor het mbo onderwijs (6) staat nu minimaal 2 jaar bewaren (na uitschrijven) voor de **Instellingsverklaring**.

Dit is strijdig en niet wenselijk. Instellingen willen duidelijkheid over bewaartermijnen en vernietiging. Er zijn diverse bewaartermijnen denkbaar voor de positief behaalde resultaten: Kerntaken, Keuzedelen, Nederlands, Engels, Rekenen, Loopbaan & burgerschap en afgeronde BPV.

Overzicht voorstel diverse advies bewaartermijnen mbo-verklaring:

Bewaartermijn	Voor	Tegen
Minimaal 2 jaar (na uitschrijven)	<ul style="list-style-type: none"> • Gelijk aan huidige DSP 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen vervangend document bij verlies (na 2 jaar) • Voor Leven lang leren/EVC geen gegevens meer beschikbaar • Verschillende archieftermijnen voor studentendossier
Minimaal 7 jaar (na uitschrijven)	<ul style="list-style-type: none"> • Gelijk aan verwijderen pedagogisch dossier – alleen persoonsgegevens en PDF/A van Diploma, Resultatenlijst, Certificaat, mbo-verklaring blijven in (digitaal)systeem 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen vervangend document bij verlies (na 7 jaar) • Voor Leven lang leren/EVC geen gegevens meer beschikbaar (na 7 jaar)
50 jaar (advies)	<ul style="list-style-type: none"> • Gegevens voor Leven lang leren/EVC blijven opvraagbaar • Gelijk aan diploma, resultatenlijst en certificaat en persoonsgegevens 	<ul style="list-style-type: none"> • Alle kwalificerende gegevens worden 50 jaar bewaard (PDF/A) als advies

Het is wenselijk om voor mbo sector op de adviesbewaartermijn voor de mbo-verklaring wijze te regelen in het DSP. Indien de vastlegging en uitgifte geautomatiseerd mogelijk is zoals beschreven onder Vastlegging en uitgifte dan kan dit worden ingericht aan de hand van het definitieve advies.

Slotopmerkingen

- Art. 7.4.6a WEB lid 2a dient nader gespecificeerd te worden. Bijvoorbeeld bij interpretatie van instelling bij doorlopende leerlijnen VO-MBO, MBO-HO, MBO-MBO, MBO-contract, 3^e leerweg, hybride leren, publiek-private samenwerking etc.
- Art. 7.4.6a WEB lid 3 van het wetsvoorstel heeft geen toegevoegde waarde : het afzien van een verklaring dient ook vastgelegd te worden. Dit leidt tot extra administratieve lasten. Een oud-student kan alsnog een mbo-verklaring opvragen bij een sollicitatie indien een toekomstige werkgever hierom verzoekt of indien de oud-student zijn mbo-verklaring is kwijtgeraakt.

--- 0 0 0 ---

*

- (1) Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)
- (2) Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB
- (3) Regeling modeldiploma mbo
- (4) Handreiking model instellingsverklaring (mbo-raad), 14 december 2017
- (5) Inventarisatie deelname pilots mbo-verklaring (brief Min OCW 9 januari 2019)
- (6) Archiefwetgeving met voor de mbo sector het Documentair Structuur Plan (DSP), vastgesteld 1 aug 2017
- (7) Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)
- (8) Het ROC van Amsterdam/ROVC van Flevoland maakt gebruik van EduArte.